

การสร้างกรอบแนวคิด 2 แบบ สำหรับการทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์

(ปรับปรุงล่าสุด วันที่ 29 กรกฎาคม 2554)

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ

(หากประสงค์จะได้รับเอกสารหรือข้อมูลทั้งหมดนี้ในรูปแบบของ Microsoft Word
ที่นำไปปรับแต่งแก้ไขได้สะดวก โปรดส่งอีเมลมายัง wirmail@yahoo.com หรือ
wiruchmail@wiruch.com จะจัดส่งให้ฟรีทันที หรือภายใน 3 วัน)

คำว่า กรอบแนวคิด อาจเรียกอย่างอื่นได้ เช่น ตัวแบบ ตัวชี้วัด ชุดตัวชี้วัด หรือกลุ่มตัวชี้วัด
ก็ได้ นอกจากนี้ ในการทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์อาจนำกรอบแนวคิดมาใช้หรือไม่ก็ได้ แต่ถ้านำมาใช้
ก็จะมีส่วนช่วยให้การทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์นั้นเป็นผลงานทางวิชาการที่เป็นระบบ ชัดเจน เข้าใจ
ง่าย รัดกุม และได้รับการยอมรับเพิ่มมากขึ้น¹ อย่างไรก็ตาม มีนักวิชาการหรือผู้ศึกษาจำนวนไม่
น้อยนำกรอบแนวคิดมาปรับใช้ในการทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์โดยไม่ได้มีการศึกษา และวิเคราะห์
เรื่องกรอบแนวคิดอย่างจริงจัง ผนวกกับการขาดความรู้พื้นฐานทางวิชาการเกี่ยวกับกรอบแนวคิด จึงทำ
ให้นำกรอบแนวคิดมาปรับใช้ตามความรู้สึกหรือความเคยชิน หรือทำตาม ๆ กันมา บทความนี้ จึงมี
วัตถุประสงค์ที่ต้องการแสดงให้เห็นถึงการสร้างกรอบแนวคิดที่สำคัญ 2 แบบในเชิงเปรียบเทียบ
โดยแสดงข้อดีข้อเสีย ผลที่ตามมา รวมทั้งมีการสรุป วิเคราะห์ และเสนอแนะไว้ด้วย

การสร้างกรอบแนวคิดสำหรับการทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ อาจแบ่งออกเป็น 2 แบบใหญ่ ๆ
ได้แก่

¹วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, หลักการและเทคนิคการเขียนงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และรายงาน
(กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โพธิ์เพชร, 2553), หน้า 24.

1. กรอบแนวคิดแบบที่หนึ่ง : กรอบแนวคิดสำเร็จรูป (ready-made) เป็นกรอบแนวคิดที่ผู้ศึกษาไปทบทวนวรรณกรรม หรือค้นคว้าหากรอบแนวคิดหรือตัวชี้วัดที่มีอยู่แล้ว หรือเป็นกรอบแนวคิดสำเร็จรูปที่ได้รับการยอมรับพอสมควร มีการเผยแพร่ ดีพิมพ์ และเคยนำไปปรับใช้แล้ว โดยอาจเป็นกรอบแนวคิดหรือตัวชี้วัดของภาครัฐ หรือภาคเอกชนก็ได้ เมื่อผู้ศึกษาค้นหาได้แล้วจึงนำกรอบแนวคิดที่เลือกจำนวน 1 กรอบมาปรับใช้ในการทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ของตนเอง เมื่อผู้ศึกษาตัดสินใจนำกรอบแนวคิดแบบที่หนึ่งนี้มาปรับใช้แล้ว ควรแสดงเหตุผลที่ครอบคลุมอย่างน้อย 3 เรื่องดังต่อไปนี้ไว้ด้วยเสมอ อันได้แก่ (1) ข้อดี (2) ข้อเสีย หรือข้อจำกัด ของกรอบแนวคิดดังกล่าว รวมตลอดไปถึง (3) การที่ผู้ศึกษาจะต้องนำกรอบแนวคิดดังกล่าวไปวิเคราะห์และทำเป็นตารางเปรียบเทียบกับกรอบแนวคิดอื่น ๆ เพื่อแสดงให้เห็นว่า กรอบแนวคิดที่ผู้ศึกษานำมาปรับใช้ในการทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์นั้นมีแนวโน้มที่ดีกว่า หรือเหมาะสมกว่ากรอบแนวคิดอื่น ๆ ที่นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกัน

กรอบแนวคิดแบบที่หนึ่งนี้ ได้ผ่านการพัฒนาหรือผ่านกระบวนการทดสอบ เป็นที่รู้จักได้รับการยอมรับ และมีการนำไปปรับใช้ในงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์พอสมควร บางกรอบแนวคิดได้พัฒนามาจากกรอบแนวคิดเดิมเพื่อให้มีความสมบูรณ์หรือครอบคลุมเพิ่มขึ้น เช่น กรอบแนวคิด Good Governance, Performance Agreement of Agency, 11M, PAMS-POSDCoRB, SOFT, SWOT, Benchmarking, Balanced Scorecard, Result-Based Management หรือ RBM, Total Quality Management หรือ TQM, Learning Organization, 7S, ITERMS, Sufficiency Economy, และ Knowledge Management หรือ KM² เหล่านี้เป็นต้น

ที่สำคัญยิ่งก็คือ กรอบแนวคิดแบบนี้ หากผู้ศึกษาเลือกนำมาปรับจะต้องมีการปรับ หรือประยุกต์ด้วยเสมอไม่มากก็น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อผู้ศึกษาเห็นว่าบางด้านของกรอบแนวคิดใดไม่ชัดเจน ซ้ำซ้อน หรือไม่เหมาะสม ผู้ศึกษาอาจตัด หรือเพิ่มตัวชี้วัดได้เสมอเพื่อให้สอดคล้องกับหน่วยงานหรือบุคลากรที่ทำการศึกษาหรือวิจัย แต่ผู้ศึกษาจะต้องให้เหตุผลไว้ด้วยเสมอ ตัวอย่างเช่น กรอบแนวคิด 11M ที่ประกอบด้วย 11 ด้าน อันได้แก่ (1) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Man) (2) การบริหารงบประมาณ (Money) (3) การบริหารงานทั่วไป (Management) (4) การบริหารวัสดุอุปกรณ์ (Material) (5) การบริหารคุณธรรม หรือจริยธรรม (Morality) (6) การให้บริการประชาชน (Market) (7) การบริหารข่าวสาร หรือข้อมูลข่าวสาร (Message) (8) วิธีการ ระเบียบแบบแผน หรือเทคนิค (Method) (9) การบริหารเวลา หรือกรอบเวลาในการปฏิบัติงาน (Minute)

²โปรดดูรายละเอียดจาก วิรัช วิรัชนิการวรรณ, การบริหารจัดการของหน่วยงานของรัฐ : การวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวชี้วัด (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไพบรุษ, 2552), 158 หน้า.

(10) การประสานงาน หรือการประนีประนอม (Mediation) และ (11) การวัดผล หรือการประเมินผล การปฏิบัติงาน (Measurement) เมื่อผู้ศึกษานำไปปรับใช้ อาจพบว่า ด้านการบริหารงานทั่วไป (Management) ไม่เหมาะสม เพราะมีความหมายกว้าง หรืออาจไปซ้ำซ้อนกับเนื้อหาสาระสำคัญของการศึกษา ผู้ศึกษาจึงอาจตัดด้านนี้ออก หรืออาจตัดออกมากกว่า 1 ด้านก็ได้ ในทางตรงกันข้าม ผู้ศึกษาอาจเพิ่มตัวชี้วัดบางด้านเข้าไปได้ตามความเหมาะสม เช่น ด้านภาวะผู้นำ หรือด้านการมีส่วนร่วม เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้ศึกษาจะต้องแสดงเหตุผลของการตัดแต่ละด้าน หรือเพิ่มแต่ละด้านไว้อย่างชัดเจนด้วยเสมอ

กรอบแนวคิดแบบที่หนึ่งนี้มีข้อบกพร่อง เช่น เป็นกรอบแนวคิดสำเร็จรูปที่มีผู้ศึกษาค้นคว้า และทดลอง และเผยแพร่มาแล้ว ฉะนั้น ถ้าหากผู้ศึกษานำมาปรับใช้ในการทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ โดยไม่มีการปรับเปลี่ยน หรือประยุกต์บ้าง ก็อาจจะทำให้มองไปได้ว่า ไม่ได้มีความคิดริเริ่มหรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ เมื่อใดก็ตามที่มีการนำกรอบแนวคิดแบบที่หนึ่งนี้มาปรับใช้ ย่อมต้องมีการประยุกต์หรือปรับเปลี่ยนมาอย่างน้อยตามความเหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องกับหน่วยงานหรือบุคลากรที่ทำการศึกษายู่แล้ว โดยเท่าที่ผ่านมา เป็นไปไม่ได้หรือเป็นไปได้อย่างยากมากที่จะไม่มีการประยุกต์เมื่อนำกรอบแนวคิดแบบที่หนึ่งนี้มาปรับใช้

2. กรอบแนวคิดแบบที่สอง : กรอบแนวคิดประดิษฐ์ขึ้นเอง (homemade) หรือกรอบแนวคิดตามสั่ง (tailor-made) เป็นกรอบแนวคิดที่สร้างขึ้นจากการที่ผู้ศึกษาไปทบทวนวรรณกรรม หรือค้นคว้าหากรอบแนวคิด หรือตัวชี้วัดต่าง ๆ ที่ตรงหรือสอดคล้องกับหัวข้อและวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ แล้วนำด้านที่ดีที่สุด หรือด้านที่น่าสนใจหลาย ๆ ด้านมาสร้างหรือประดิษฐ์เป็นกรอบแนวคิดของตัวเองเพื่อนำไปใช้ในการทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ กรอบแนวคิดแบบที่สองนี้มีข้อดี เป็นต้นว่า (1) เป็นความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ (2) เป็นการคิดนอกกรอบ (3) เป็นกรอบแนวคิดที่มีลักษณะประยุกต์ หรือกรอบแนวคิดเชิงประยุกต์ และ (4) เป็นกรอบแนวคิดที่อาจจะพัฒนาไปเป็นกรอบแนวคิดแบบที่หนึ่งได้ กล่าวคือ กรอบแนวคิดแบบที่สองนี้ หากมีการปรับเปลี่ยนให้กรอบแนวคิดหรือตัวชี้วัดแต่ละด้านมีความสอดคล้องกันภายใน และมีการนำไปใช้ในการทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์หลายครั้งหลายหนอย่างชัดเจน และต่อเนื่อง รวมทั้งมีการพัฒนาหรือแก้ไขปรับปรุงกรอบแนวคิดนี้อยู่เสมอ กรอบแนวคิดแบบที่สองนี้ ก็มีแนวโน้มที่จะได้รับการยอมรับมากขึ้น ๆ และพัฒนาไปเป็นกรอบแนวคิดแบบที่หนึ่งต่อไป

แต่ในเวลาเดียวกัน การสร้างกรอบแนวคิดแบบที่สองนี้ ก็มีข้อบกพร่องด้วยอย่างน้อย 5 ข้อที่แต่ละข้อสัมพันธ์กันหรือเกี่ยวเนื่องกัน ดังนี้

1) เป็นกรอบแนวคิดที่ไม่เป็นกลุ่มก้อนเดียวกัน อาจเรียกว่า ไม่เป็นแพ็คเกจ (package) แต่เป็นการสร้างกรอบแนวคิดโดยผู้ศึกษาไปศึกษาค้นคว้า หรือค้นหากกรอบแนวคิดหรือตัวชี้วัดหลาย ๆ ด้าน แล้วนำแต่ละด้านมาปะติดปะต่อหรือรวมกัน ตัวอย่างเช่น ผู้ศึกษาต้องการศึกษาว่า หน่วยงานมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด จึงไปค้นหากกรอบแนวคิดหรือตัวชี้วัดหลาย ๆ

ด้านจากหลาย ๆ กรอบแนวคิด โดยอาจไปค้นหาปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพของการบริหารจัดการมาได้หลายด้าน เป็นต้นว่า ภาวะผู้นำ (Leadership) เจตนาธรรมณ์ (Will) ของผู้นำ สภาพทางเศรษฐกิจ (Economic status) การมีส่วนร่วม (Participation) และการประชาสัมพันธ์ (Public Relations) ต่อจากนั้น ก็นำแต่ละด้านดังกล่าวมาปะต่อหรือรวมกันแล้วสร้างหรือประดิษฐ์เป็นกรอบแนวคิดที่เรียกว่า LWEPP

2) เป็นกรอบแนวคิดที่ไม่เป็นระบบ หรือไม่สอดคล้องกัน เป็นการสร้างด้วยการนำกรอบแนวคิดหรือตัวชี้วัดหลาย ๆ ด้านมารวมกันอย่างหลวม ๆ เฉพาะกิจเพื่อใช้เฉพาะในการทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ครั้งเดียวเท่านั้น โดยผู้ศึกษาพอใจและเห็นว่าตัวไหนเหมาะสม ก็เลือกนำมารวม ๆ กัน ทำให้ไม่เป็นระบบ หรือแต่ละด้านไม่ผสมกลมกลืนกันอย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่กรอบแนวคิดหรือตัวชี้วัดแต่ละด้านไม่มีความสอดคล้องกัน หรือไม่ผสมผสานกันอย่างกลมกลืน นอกจากนี้ ในกรณีที่เป็นการสร้างหรือประดิษฐ์กรอบแนวคิดที่มีลักษณะเป็นกระบวนการที่จะต้องมีการเรียงลำดับก่อนหลัง กรอบแนวคิดแบบที่สองนี้ ก็จะไม่อาจมีขั้นตอนที่สอดคล้องกันอย่างชัดเจนว่า ขั้นตอนไหนมาก่อนหลัง เมื่อเป็นเช่นนั้น ในมุมมองหนึ่ง เป็นการริเริ่มที่ดีที่ผู้ศึกษาได้นำหรือเลือกด้านดีหลาย ๆ ด้านจากหลาย ๆ กรอบแนวคิดแล้วนำมาปะต่อกัน แต่มีข้อสังเกตว่า ถ้าหากการปะต่อกันนั้น กระทำโดยผู้ศึกษาที่ไม่ใช่มืออาชีพ ย่อมจะทำให้การปะต่อกันนั้น ไม่ผสมกลมกลืนกัน และส่งผลให้กรอบแนวคิดหรือตัวชี้วัดนั้น มีลักษณะที่อาจเทียบได้กับการที่ไปนำส่วนดี ๆ ของร่างกายมนุษย์หลาย ๆ คนมาปะต่อกันเพื่อสร้างหรือประดิษฐ์สิ่งใหม่ขึ้น ดังเช่น แฟรงเกนสไตน์ (Frankenstein) ซึ่งคิดได้ พุดได้ และเดินได้ แต่เป็นการคิด พุด และเดินได้ชนิดที่ทุกส่วนของร่างกายไม่สอดคล้องกัน และที่สำคัญทำอย่างไร ๆ แฟรงเกนสไตน์ก็ไม่อาจเป็นคนและไม่ได้รับการยอมรับ

3) เป็นกรอบแนวคิดที่ไม่เป็นที่รู้จัก ไม่ได้รับการยอมรับ ไม่มีการเผยแพร่มาก่อน หรือไม่เป็นที่รู้จัก หมายถึง เป็นกรอบแนวคิดหรือตัวชี้วัดที่ผู้ศึกษาประดิษฐ์คิดค้นขึ้นเองจากการไปทบทวนวรรณกรรม หรือค้นหาตัวชี้วัดต่าง ๆ และนำมาใช้ชั่วคราวเฉพาะกิจ หรือเฉพาะการทำวิจัยหรือการทำวิทยานิพนธ์หนึ่ง ๆ เท่านั้น และเมื่อใช้เสร็จแล้ว อาจไม่มีการนำกลับมาใช้อีกอันเป็นลักษณะที่ใช้แล้วทิ้ง จึงทำให้กรอบแนวคิดนี้ขาดการพัฒนาหรือปรับปรุงให้ดีขึ้น เช่นนี้ จึงทำให้กรอบแนวคิดนี้ยังไม่เป็นที่รู้จัก หรือไม่เคยได้รับการยอมรับมาก่อน และที่สำคัญคือ ไม่เคยได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ ยกเว้น จะได้มีการนำกรอบแนวคิดแบบนี้มาปรับใช้ ผ่านขั้นตอนการพัฒนา จนเป็นที่ยอมรับ โดยนำมาใช้อย่างชัดเจน และต่อเนื่อง

4) เป็นกรอบแนวคิดที่ไม่ได้พัฒนามาจากกรอบแนวคิดเดิมที่ได้รับการยอมรับมาก่อน หมายถึง เป็นกรอบแนวคิดที่เกิดขึ้นอย่างผิดหลักการพัฒนา เพราะไม่ได้สร้างมาจากสิ่งที่มีอยู่เดิม (start where they are) แล้วนำมาพัฒนาหรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดียิ่งขึ้น ๆ อีก เช่นนี้ จึงมีส่วนสำคัญทำให้เป็นกรอบแนวคิดที่ขาดฐานมั่นคงเดิมที่เป็นกลุ่มก้อนรองรับ แต่เป็น

กรอบแนวคิดหรือตัวชี้วัดที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ขึ้นเองอย่างใหม่เอี่ยม โดยไม่เคยผ่านการทดสอบ หรือ การลองผิดลองถูกมาก่อน

5) เป็นกรอบแนวคิดไม่ได้เกิดจากนักวิจัยมืออาชีพที่มีประสบการณ์ในการ ทำวิจัยมามากเพียงพอ ฉะนั้น เมื่อใดก็ตามที่นักวิจัยมือสมัครเล่น หรือนักวิจัยมือใหม่ หรือผู้ศึกษา ที่ทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์เป็นครั้งแรกหากหลงไปสร้างหรือประดิษฐ์กรอบแนวคิดแบบที่สองนี้ ทั้ง ๆ ที่ฐานยังไม่มั่นคง อาจก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

5.1) การที่ผู้ศึกษายังไม่มีพื้นฐานที่มั่นคง หรือขาดประสบการณ์ อาจทำให้ ผู้ศึกษาหลงทาง หรือเข้าใจเรื่องที่ทำอย่างไม่มีลึกซึ้งเท่าที่ควร

5.2) กรอบแนวคิดแบบที่สองนี้ ถือเป็นกรอบแนวคิดประยุกต์ ซึ่งการ ประยุกต์นั้น สิ่งสำคัญลำดับแรกคือ ผู้ศึกษาหรือผู้ประยุกต์ต้องมีพื้นฐาน (basis) ที่มั่นคงพอควร และลำดับต่อไปคือ ผู้ศึกษาหรือผู้ประยุกต์ต้องรู้จักการประยุกต์ (adapt หรือ apply) หรือรู้จักวิธีการ ประยุกต์ให้สอดคล้องหรือเนียนด้วย ทำนองเดียวกับการลีลาต หากยังเดินท่าพื้นฐานหรือท่าหลักยังไม่ ได้หรือไม่คล่องแคล่วพอควรแล้ว แต่กลับไปประยุกต์หรือออกสเต็ป (step) ออกลวดลาย ออกท่า เดินพลิกแพลง ทั้ง ๆ ที่ฐานยังไม่แน่น ก็จะทำให้การเดินนั้นไม่ราบรื่น ไม่เนียน หรือตะกุกตะกัก พอควร กล่าวได้ว่า การประยุกต์ที่มีคุณภาพและได้รับการยอมรับ ผู้ประยุกต์ควรมีลักษณะเป็นมือ อาชีพ ดังเช่น กรอบแนวคิดหรือตัวชี้วัดการบริหารจัดการแบบสมดุล (Balanced Scorecard) กรอบ แนวคิดการปฏิบัติราชการตามคำรับรองของหน่วยงาน (Performance Agreement of Agency) ของคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ (กพร.) และกรอบแนวคิดการบริหารจัดการตามแนวทางการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ที่ล้วนเป็นกรอบแนวคิดที่สร้างหรือพัฒนามาจาก กรอบแนวคิดเดิมเพื่อให้สมบูรณ์มากขึ้นโดยนักวิจัยของมหาวิทยาลัย หรือของหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชนที่เคยมีผลงานทางวิชาการ มีประสบการณ์ และผ่านการเผยแพร่มาก่อนแล้ว

5.3) อาจทำให้มองไปได้ว่า เป็นการสร้างกรอบแนวคิดที่ข้ามขั้นตอน และ ไม่เหมาะกับนักศึกษาที่กำลังทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์เป็นครั้งแรกในชีวิต หรือเขียนหนังสือเป็นเล่ม แรก โดยขั้นตอนแรก ควรฝึกหัดเพื่อให้มีฐานที่มั่นคงด้วยการสร้างกรอบแนวคิดแบบที่หนึ่ง หรือนำ กรอบแนวคิดแบบที่หนึ่งมาปรับใช้ และขั้นตอนต่อไปควรเรียนรู้วิธีการประยุกต์ กล่าวได้ว่า การ ทำงานข้ามขั้นตอนในบางกรณีเป็นสิ่งดี แต่เมื่อใดก็ตามที่จะทำงานข้ามขั้นตอน ผู้ที่จะข้ามขั้นตอน นั้น ควรมีประสบการณ์มาก่อนพอควร

การสรุป วิเคราะห์ และเสนอแนะ

การสร้างกรอบแนวคิดเพื่อช่วยให้การทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์เป็นผลงานทางวิชาการที่เป็น ระบบ ชัดเจน เข้าใจง่าย รัดกุม และได้รับการยอมรับเพิ่มมากขึ้น ที่สำคัญมี 2 แบบ โดยกรอบ แนวคิดแบบที่หนึ่ง เป็นกรอบแนวคิดสำเร็จรูปที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นด้วยการนำตัวชี้วัดของกรอบ

แนวคิดจำนวน 1 กรอบมาประยุกต์หรือปรับให้เข้ากับหน่วยงานหรือบุคลากรในงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ที่กำลังศึกษา ในขณะที่กรอบแนวคิดแบบที่สอง เป็นกรอบแนวคิดประดิษฐ์ขึ้นเอง หรือกรอบแนวคิดตามสิ่งที่ผู้ศึกษาไปค้นหาด้านดี ๆ ของกรอบแนวคิดหลาย ๆ กรอบแล้วนำมาสร้างหรือประดิษฐ์เป็นกรอบแนวคิดของตัวเองขึ้นเพื่อนำมาปรับในการศึกษา กรอบแนวคิดทั้ง 2 แบบมีทั้งข้อดีและข้อเสีย โดยผู้ศึกษาอาจสร้างกรอบแนวคิดแบบที่หนึ่งหรือแบบที่สองก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่าผู้ศึกษามีความรู้ความชำนาญมากน้อยเพียงใด กล่าวคือ ถ้าเป็นกรณีที่ผู้ศึกษามีความรู้ความชำนาญในการทำวิจัย ผู้ศึกษาอาจสร้างกรอบแนวคิดแบบที่หนึ่งหรือแบบที่สองก็ได้ แต่ถ้าหากเป็นกรณีที่ผู้ศึกษายังขาดความรู้ความชำนาญ หรือขาดพื้นฐานในการทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ ผู้ศึกษาก็ควรสร้างกรอบแนวคิดแบบที่หนึ่งซึ่งเป็นกรอบแนวคิดสำเร็จรูปเพื่อที่จะช่วยปูพื้นฐานที่มั่นคงให้แก่ผู้ศึกษา การมีพื้นฐานที่มั่นคงดังกล่าวนี้ นอกจากมีส่วนช่วยให้ผู้ศึกษาเข้าใจการสร้างกรอบแนวคิดแบบที่สองซึ่งเป็นกรอบแนวคิดประดิษฐ์ขึ้นเอง หรือเป็นกรอบแนวคิดตามสิ่งได้อย่างชัดเจนและง่ายขึ้นแล้ว ยังมีส่วนช่วยให้ผู้ศึกษาสร้างกรอบแนวคิดแบบที่สองได้อย่างเป็นระบบ รวมตลอดทั้งทำวิจัยต่อยอดได้อย่างมีคุณภาพอีกด้วย

ในการสร้างกรอบแนวคิดทั้ง 2 แบบนั้น ผู้ศึกษาจำเป็นต้องมีการประยุกต์ด้วยเสมอเพื่อให้เป็นกรอบแนวคิดที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับหน่วยงานและบุคลากรที่กำลังศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์นั้น หากเป็นผู้ศึกษาที่ทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์มือใหม่ ควรเป็นการประยุกต์บนพื้นฐานของกรอบแนวคิดทางวิชาการที่มีอยู่แล้ว โดยอาจนำกรอบแนวคิดแบบที่หนึ่งซึ่งเป็นกรอบแนวคิดแบบสำเร็จรูปที่มีอยู่แล้วมาประยุกต์ อันมิใช่ประยุกต์ด้วยการสร้างหรือประดิษฐ์กรอบแนวคิดใหม่ขึ้นมาเอง เพราะผิดหลักการสำคัญ คือ การไม่ได้สร้างกรอบแนวคิดมาจากสิ่งที่มีอยู่เดิมแล้วนำมาพัฒนาหรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดียิ่งขึ้น พร้อมกันนั้น ได้แสดงให้เห็นว่า กรอบแนวคิดแบบที่สองซึ่งเป็นกรอบแนวคิดประดิษฐ์เอง หรือกรอบแนวคิดตามสิ่งนั้น ผู้ศึกษาที่สร้างกรอบแนวคิดแบบนี้ถ้านำมาเทียบเคียงกับช่างตัดเสื้อผ้า ก็จะต้องเป็นช่างที่มีความชำนาญมีประสบการณ์มาก่อน จึงจะตัดเสื้อผ้าตามสั่งได้ดีและมีคุณภาพ เพราะฉะนั้น ทางที่ดีที่สุด ผู้ศึกษาที่ทำงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์เป็นครั้งแรก จึงสมควรจะได้นำกรอบแนวคิดแบบที่หนึ่งมาประยุกต์หรือปรับใช้เพื่อช่วยให้ผู้ศึกษามีความชำนาญและมีประสบการณ์เป็นขั้นตอนแรกก่อน ต่อเมื่อมีความชำนาญและมีประสบการณ์พอควรแล้ว จากนั้น ผู้ศึกษาจึงควรที่จะสร้างหรือประดิษฐ์กรอบแนวคิดแบบที่สองเป็นขั้นตอนต่อไป

อย่างไรก็ตาม การสร้างกรอบแนวคิดสำหรับการทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ไม่จำเป็นต้องแบ่งเป็น 2 แบบดังกล่าวข้างต้นเสมอไป ยังอาจแบ่งออกเป็น 3 แบบก็ได้ ขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้จัดแบ่ง ทั้ง 3 แบบ ได้แก่

1) แบบที่หนึ่ง การนำกรอบแนวคิดสำเร็จรูปที่มีอยู่แล้วจำนวน 1 กรอบมาใช้ในการทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ทั้งหมด เช่น นำกรอบแนวคิดการบริหารจัดการแบบสมดุล (Balanced Scorecard)

กรอบแนวคิดการปฏิบัติราชการตามคำรับรองของหน่วยงาน หรือกรอบแนวคิดการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี กรอบใดกรอบหนึ่งมาใช้

2) แบบที่สอง การนำกรอบแนวคิดสำเร็จรูปที่มีอยู่แล้วจำนวน 1 กรอบมาเป็นตัวหลักและนำมาปรับ โดยผู้ศึกษาอาจตัด หรือเพิ่มตัวชี้วัดของกรอบแนวคิดนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับหน่วยงานหรือบุคลากรที่ทำการศึกษาหรือวิจัย ทั้งนี้ ผู้ศึกษาควรให้เหตุผลไว้ด้วยเสมอ เช่น นำกรอบแนวคิดการบริหารจัดการแบบสมดุลที่ประกอบด้วย 4 ด้านมาใช้ โดยอาจตัดตัวชี้วัดของกรอบแนวคิดดังกล่าวให้เหลือเพียง 3 ด้าน หรืออาจเพิ่มตัวชี้วัดของกรอบแนวคิดดังกล่าวเป็น 5 ด้าน ก็ได้

3) แบบที่สาม การนำกรอบแนวคิดสำเร็จรูปที่มีอยู่แล้วจำนวนมากกว่า 1 กรอบ หรือหลายกรอบมาเป็นฐาน และผู้ศึกษาเลือกเฉพาะตัวชี้วัดหรือด้านที่สำคัญเพื่อนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดใหม่

